

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 61/21

Luxemburg, 15 aprilie 2021

Concluziile avocatului general în cauzele C-487/19, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme - Numire), și C-508/19, Prokurator Generalny (Camera disciplinară a Curții Supreme - Numire)

Avocatul general Tanchev: două camere nou create ale Curții Supreme poloneze pot determina neîndeplinirea cerințelor prevăzute de dreptul Uniunii într-o situație în care judecătorii în cauză au fost numiți pe posturile respective cu încălcarea flagrantă a legilor naționale aplicabile numirii judecătorilor la această instanță

Pentru acest motiv, instanța națională trebuie să aprecieze caracterul vădit și deliberat al acestei încălcări, precum și gravitatea încălcării

Judecătorul W.Ż. (cauza C-487/19) a fost membru și purtător de cuvânt al fostului Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia, denumit în continuare „KRS”) și a criticat în mod public reformele judiciare realizate în Polonia de partidul aflat la putere. În anul 2018, acesta a fost transferat de la o secție a Sąd Okręgowy (Tribunalul Regional) din K. (Polonia), în care și-a desfășurat activitatea până în acel moment, într-o altă secție a aceleiași instanțe. Acest transfer echivalează de facto cu o retrogradare, în măsura în care a fost transferat de la o secție de al doilea grad de jurisdicție la o secție de prim grad de jurisdicție a instanței respective. Împotriva acestei decizii, W.Ż. a introdus o contestație la KRS care, prin rezoluția din 21 septembrie 2018 (denumită în continuare „rezoluția atacată”), a închis procedura privind contestația formulată. Ulterior, W.Ż. a introdus la Curtea Supremă (Polonia) o cale de atac împotriva rezoluției atacate.

După introducerea acestei căi de atac, W.Ż. a formulat o cerere având ca obiect recuzarea în cauza care are ca obiect examinarea căii de atac a tuturor judecătorilor care statuează în Camera de control extraordinar și cauze publice (denumită în continuare „CCECP”) a Curții Supreme. W.Ż. a arătat că, având în vedere cadrul sistemic al acesteia și modul în care membrii săi sunt numiți de KRS, constituit într-un mod contrar Constituției, CCECP – indiferent de persoanele din care ar fi compusă – nu poate să examineze calea de atac în mod imparțial și independent.

W.Ż. arată că propunerea de numire a tuturor judecătorilor care fac parte din CCECP și care sunt vizați de cererea de recuzare a fost cuprinsă în Rezoluția nr. 331/2018 din 28 august 2018 a KRS (denumită în continuare „Decizia nr. 331/2018”). Această rezoluție, în integralitatea sa, a făcut obiectul unei contestații introduse la Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă, Polonia, denumită în continuare „Curtea Administrativă Supremă”) de alți participanți la procedura de numire, care nu au făcut obiectul propunerii KRS adresate Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (Președintele Republicii Polonia, denumit în continuare „Președintele Republicii”) de a fi numiți pe un post de judecător la Curtea Supremă. În pofida procedurii pendinte, la 20 februarie 2019, Președintele Republicii i-a înmănat lui A.S. actul de numire în funcția de judecător la CCECP (fiind judecătorul însărcinat cu examinarea căii de atac formulate de W.Ż., care se pronunță în complet de judecător unic). La 9 martie 2019, cu puțin timp înaintea programării începerii ședinței de judecată a Camerei civile a Curții Supreme, CCECP, în complet de judecător unic (A.S.), a dispus prin ordonanță, fără a avea la dispoziție dosarele cauzei, respingerea ca inadmisibilă a căii de atac formulate de W.Ż. În plus, potrivit CCECP, calea de atac formulată de W.Ż. era inadmisibilă, în pofida faptului că procedura de recuzare a tuturor judecătorilor din cadrul CCECP, inițiată de W.Ż., era deja pendinte la Camera civilă a Curții Supreme.

M.F. (cauza C-508/19) este judecătoare la Sąd Rejonowy (Tribunalul Districtual) din P. (Polonia). La 17 ianuarie 2019, împotriva sa a fost inițiată o procedură disciplinară. În cadrul procedurii,

acesteia i s-a imputat că se află la originea unor proceduri cu durată foarte mare și că nu își îndeplinește în timp util obligația de redactare a motivărilor hotărârilor pe care le-a pronunțat. La 28 ianuarie 2019, J.M., în calitate de judecător la Curtea Supremă, îndeplinind funcția de președinte al Curții Supreme care îndrumă activitatea Camerei disciplinare, a dat o ordonanță prin care a desemnat o instanță disciplinară competentă să examineze în primă instanță această cauză.

Cu toate acestea, M.F. susține că procedura nu poate continua împotriva sa, întrucât J.M. nu are calitate de judecător la Curtea Supremă, din moment ce acesta nu a fost numit pe postul de judecător la Curtea Supremă în cadrul Camerei disciplinare. Numirea acestuia, intervenită la 20 septembrie 2018, nu produce efecte deoarece (i) a avut loc în urma unei proceduri de selecție desfășurate de KRS în temeiul unui aviz emis de Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (Președintele Republicii Polonia, denumit în continuare „Președintele Republicii”) la 29 iunie 2018, care a fost semnat de Președintele Republicii, însă nu a fost contrasemnat și de Prezes Rady Ministrów (prim ministru), și (ii) după ce, la 17 septembrie 2018, rezoluția KRS prin care s-a propus numirea lui J.M. pe postul de judecător la Curtea Supremă în cadrul Camerei disciplinare a fost atacată de unul dintre participanții la procedura de selecție la Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă, Polonia, denumită în continuare „Curtea Administrativă Supremă”) și înainte ca această instanță să se pronunțe cu privire la calea de atac respectivă.

În consecință, Camera civilă (cauza C-487/18) și Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale (cauza C-508/18) ale Curții Supreme au sesizat Curtea de Justiție cu cereri de decizie preliminară.

În concluziile paralele prezentate astăzi, avocatul general Evgeni Tanchev examinează mai întâi dacă dreptul Uniunii și opune numirilor lui A.S. și J.M. pe posturi de judecător la Curtea Supremă în cadrul CCECP și, respectiv, în cadrul Camerei disciplinare.

Potrivit avocatului general, având în vedere rolul-cheie avut de KRS în procesul de numire a judecătorilor și lipsa unui control jurisdicțional al deciziilor Președintelui Republicii de numire a judecătorilor, este necesar ca în privința candidaților pentru funcția de judecător să existe un control jurisdicțional efectiv. Existența unui asemenea control se impune în special atunci când, precum în speță, statul, prin comportamentul său, intervine în procesul de numire a judecătorilor într-un mod care riscă să compromită independența viitoare a judecătorilor. Controlul jurisdicțional necesar ar trebui a) să fie exercitat înainte de numire, astfel încât judecătorul să fie protejat în mod subsecvent de principiul inamovibilității, b) să aibă ca obiect, cel puțin, verificarea inexistenței unui exces sau a unui abuz de putere, a unei erori de drept sau a unei erori vădite de apreciere și c) să permită clarificarea tuturor aspectelor legate de procedura de numire, inclusiv, dacă este cazul, cerințele prevăzute de dreptul Uniunii, prin adresarea unor întrebări Curții care să privească în special cerințele rezultate din principiul protecției jurisdicționale efective. Prin urmare, actul de numire pe un post de judecător la Curtea Supremă, adoptat de Președintele Republicii înainte ca Curtea Administrativă Supremă să se pronunțe în mod definitiv asupra acțiunii formulate împotriva Rezoluției nr. 331/2018 a KRS, constituie o încălcare flagrantă a normelor naționale ce reglementează procedura de numire a judecătorilor la Curtea Supremă, în cazul în care aceste norme sunt interpretate în conformitate cu dreptul Uniunii aplicabil [în special articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE].

În opinia avocatului general Tanchev, caracterul vădit și deliberat al încălcării ordonanței Curții Administrative Supreme prin care s-a dispus suspendarea executării Rezoluției nr. 331/2018 a KRS, săvârșită de o autoritate atât de importantă a statului precum Președintele Republicii, care are competența să emită actul de numire pe un post de judecător la Curtea Supremă, indică o încălcare gravă a normelor de drept național ce reglementează procedura de numire a judecătorilor. În plus, însuși faptul că Președintele Republicii nu a luat în considerare decizia finală a Curții Administrative Supreme – și anume, instanța administrativă de ultim grad de jurisdicție – prin care s-au dispus măsuri provizorii și suspendarea executării Rezoluției nr. 331/2018 a KRS până la momentul în care această instanță se pronunță asupra acțiunii principale cu care este sesizată indică gravitatea încălcării săvârșite. Avocatul general amintește că respectarea de către autoritățile naționale competente ale unui stat membru a măsurilor provizorii dispuse de instanțele

naționale constituie „o componentă esențială a statului de drept, valoare consacrată la articolul 2 TUE și pe care se întemeiază Uniunea Europeană”.

Avocatul general examinează efectele constatării posibilității ca A.S. să nu reprezinte o instanță judecătorească constituită prin lege. Acesta subliniază că, în cazul în care judecătorul unic A.S. a dat ordonanța de inadmisibilitate în discuție, care nu este supusă căilor de atac, în aceste condiții – dacă se presupune că judecătorul respectiv nu îndeplinește cerințele unei instanțe judecătorești constituite în prealabil prin lege – efectele juridice ale acestei ordonanțe trebuie să fie limitate. Prin urmare, instanța de trimitere ar trebui să fie în măsură să lase neaplicată această ordonanță și să se pronunțe asupra cererii de recuzare a judecătorilor din cadrul CCECP, formulată de W.Ž., astfel încât acțiunea introdusă de acesta să poată fi examinată de o instanță judecătorească ce îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE (și anume, instanța de trimitere).

În ceea ce privește cauza C-508/19, avocatul general consideră că elementele de legătură dintre acțiunea principală și dispozițiile dreptului Uniunii privesc faptul că un judecător național (M.F.), care se poate pronunța cu privire la aplicarea sau la interpretarea dreptului Uniunii, solicită să i se acorde, în cadrul unei proceduri disciplinare îndreptate împotriva sa, beneficiul protecției jurisdicționale efective garantate la articolul 19 alineatul (1) TUE, citit în lumina articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. O asemenea protecție implică obligația statelor membre să prezinte garanțiile necesare pentru a evita orice risc de utilizare a unui astfel de regim ca sistem de control politic al conținutului deciziilor judiciare, ceea ce înseamnă că M.F. are dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită prin lege. Acest lucru înseamnă de asemenea ca instanța sesizată să se pronunțe cu privire la procedura sa disciplinară nu poate fi numită de un judecător a cărui proprie numire a încălcat aceeași dispoziție a dreptului Uniunii, chiar dacă se pronunță el însuși cu privire la aplicarea sau interpretarea dreptului Uniunii.

Avocatul general Tanchev subliniază că, în cadrul procedurii de numire a lui J.M., au avut loc numeroase încălcări potențial flagrante ale legii aplicabile numirii judecătorilor: (i) procedura a fost inițiată fără a exista contrasemnătura ministerială necesară potrivit Constituției, care ar determina nulitatea procedurii ab initio, (ii) a implicat noul KRS, ai cărui membri au fost numiți potrivit unei noi proceduri legislative, împrejurare care este neconstituțională și nu garantează independența, (iii) au existat diferite impedimente deliberate față de controlul jurisdicțional prealabil al actului de numire precum: (a) KRS a omis în mod intenționat să ia în considerare acțiunea introdusă la Curtea Administrativă Supremă împotriva rezoluției sale, în același moment în care a transmis-o Președintelui Republicii înainte de expirarea termenului de exercitare a acțiunii în fața instanței menționate, și (b) Președintele Republicii i-a numit pe judecătorii propuși în rezoluția respectivă înaintea încheierii controlului jurisdicțional al acestei rezoluții și fără a aștepta răspunsul Curții de Justiție la întrebările preliminare formulate în cauza C-824/18, referitoare la conformitatea cu dreptul Uniunii a modalităților de exercitare a controlului menționat¹. În consecință, Președintele Republicii a săvârșit în mod potențial o încălcare flagrantă a normelor fundamentale ale dreptului național.

Avocatul general concluzionează că o cameră a unei instanțe nu constituie o instanță judecătorească independentă și imparțială, în înțelesul acestei dispoziții, atunci când condițiile obiective în care a fost creată și caracteristicile acesteia, precum și modul în care membrii săi au fost numiți sunt de natură să dea naștere unor îndoieli legitime, în percepția justițiabililor, referitoare la impenetrabilitatea acestei camere în privința unor elemente exterioare, în special a unor influențe directe sau indirecte ale puterilor legislative și executive, și la neutralitatea sa în raport cu interesele care se înfruntă și astfel pot conduce la o lipsă a aparenței de independență sau de imparțialitate a camerei menționate care să fie de natură să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire acestor justițiabili într-o societate democratică. Revine instanței de trimitere sarcina de a stabili, ținând seama de toate elementele relevante de care dispune, dacă

¹ Hotărârea din 2 martie 2021, A.B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), [C-824/18](#); a se vedea de asemenea comunicatul de presă nr. [31/21](#).

există o asemenea situație în ceea ce privește o instanță precum Camera disciplinară a Curții Supreme.

Într-o asemenea ipoteză, principiul supremației dreptului Uniunii trebuie interpretat în sensul că impune instanței de trimitere să lase neaplicate dispozițiile din dreptul național care conferă competența de a soluționa litigii precum litigiul principal unei asemenea camere, astfel încât acestea să poată fi examinate de o instanță care îndeplinește cerințele de independență și de imparțialitate susmenționate și care ar fi competentă dacă dispozițiile respective nu ar împiedica acest lucru.

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

Textele integrale ale concluziilor ([C-487/19](#) și [C-508/19](#)) se publică pe site-ul CURIA în ziua lecturii.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

Imagini de la prezentarea concluziilor sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106